

Portal Województwa Lubuskiego

104 lata temu wybuchło powstanie wielkopolskie. Zwycięskie!

Kategoria - Kultura i dziedzictwo

Data publikacji -23 grudnia 2022 godz. 12:41

27 grudnia obchodzimy Narodowy Dzień Powstania Wielkopolskiego.

Powstanie wielkopolskie wybuchło 27 grudnia 1918 roku w Poznaniu, gdzie tego dnia wygłosił płomienne przemówienie do rodaków Ignacy Jan Paderewski. W wyniku walk, które toczyły się do lutego 1919 roku powstańcom udało się przyłączyć większość pruskiej Prowincji Poznańskiej do Rzeczypospolitej Polskiej.

Od roku 2021 r. 27 grudnia obchodzimy **Narodowy Dzień Powstania Wielkopolskiego**.

Walki i pamięć o powstaniu w Kargowej

Poniżej fragment artykułu zgłoszonego do konkursu o Polsko-Niemiecką Nagrodę Dziennikarską 2020.

Ośmiu powstańców, cztery trumny

Luty 2018 roku. Między drzewami cmentarza ewangelickiego w Kargowej dumnie celują w niebo lufy armat przeciwlotniczych. Polscy żołnierze w gotowości. Orkiestra. Sztandary. Pa! Huk salwy honorowej niesie po okolicy.

Na odsłoniętym właśnie obelisku - nazwiska ośmiu powstańców wielkopolskich. Zginęli w lutym 1919 roku, walcząc o utrzymanie Kargowej w polskich rękach. Większość z nich wojskowe szlify zdobyła w niemieckiej armii i walczyła na frontach I wojny światowej. Większość urodziła się w Wielichowie i w 1918 roku wstąpiła do kompanii wielichowskiej.

Luty 1919 roku. Unruhstadt jednak jeszcze nie będzie Kargową. Milkną karabiny maszynowe, działa. Kule nie sypią się z luf pociągu pancernego, który nadjechał od Zullichau. Niemcy chowają zabitych Polaków na ewangelickim cmentarzu. W zbiorowej mogile. Bez trumien. Bez ceremonii. Tylko Barbara Domagalska kropi trupy święconą wodą. Później polscy mieszkańcy Unruhstadt sadzą na grobie kwiaty, ale zawsze ktoś je wrywa.

Luty 1928 roku. Na cmentarzu ewangelickim w Unruhstadt nad nowiutkimi trumnami stoją między innymi konsul RP w Pile Stanisław Ptaszycki i prezes Związku Uczestników Powstania Wielkopolskiego Władysław Tata. To zwieńczenie starań o ekshumację polskich powstańców.

Trumny są cztery. W każdej - zalutowana trumna metalowa, a nie szczątki dwóch żołnierzy zawinięte w prześcieradła. Jana Humerczyka ojciec rozpoznał po resztkach kieszonkowego lusterka. Józefa Obierskiego zidentyfikowano po kożusku. Leona Burmistrzaka po złamanej nodze - skutek postrzału w czasie I wojny światowej...

Wóz z trumnami, okrytymi kirem i wieńcami, rusza ku granicy z Polską. Odprowadza go kilkuset Polaków - mieszkańców Unruhstadt i okolicy. Uroczysty kondukt - nim dotrze na cmentarz w Wielichowie - zatrzyma się na rynku w Wolsztynie. Na trumnami będzie przemawiał burmistrz.

Luty 2018 roku. W 90. rocznicę ekshumacji powstańców na cmentarzu ewangelickim w Kargowej pojawia się nowy obelisk.